

Calle Karlsson
Stabschef
Calle.Karlsson@Trelleborg.se
0410-73 39 35

Återrapportering avseende möjligheter att ta bort skolutpagningsområden som urvalsgrund för skolplacering

Vid sammanträde den 31 januari 2018, § 8 (se bilaga), beslutade bildningsnämnden, i ärende avseende skolval till förskoleklass 2018, att ge förvaltningschefen i uppdrag att följa utvecklingen när det gäller lagstiftning och praxis och vad som händer i andra kommuner, samt att återkomma till bildningsnämnden under den senare delen av 2018 angående möjligheten att ta bort skolutpagningsområden som urvalsgrund (för skolplacering).

Oaktat frågan om huruvida skolutpagningsområden fortsatt ska vara en av urvalsgrunderna finns behov att bildningsnämnden fattar beslut om riktlinjer för skolplacering, skolbyte och skolövergångar. Bildningsförvaltningen planerar för att lyfta ett sådant ärende för beslut till bildningsnämndens sammanträde den 14 november 2018. Med skolutpagningsområden som fortsatt urvalsgrund föreligger även behov att bildningsnämnden fattar beslut om upptagningsområden som ska gälla för läsåret 2019-2020.

Beredning

Möjligheten att ta bort skolutpagningsområden som urvalsgrund var något som bildningsförvaltningen redan hade börjat titta på då nämnden i januari gav förvaltningschefen i uppdrag att återkomma till nämnden i frågan. Bildningsförvaltningen har på olika sätt varit i kontakt med och studerat andra kommuner som har valt att inte använda skolutpagningsområden som urvalsgrund för skolplaceringar, främst Malmö stad, Lunds kommun och Uppsala kommun. Bildningsförvaltningen kan så här långt konstatera att det både finns fördelar och nackdelar/oklarheter kopplat till en avveckling av upptagningsområden.

Administrativt arbete och närhetsprincipen

En avveckling av skolutpagningsområden skulle sannolikt minska det administrativa arbetet som är kopplat till den årliga översynen av och bildningsnämndens beslut varje år om upptagningsområden för nästkommande läsår. Samtidigt kvarstår ändå behov att analysera behov av platser i olika delar av kommunen, på kort och på lång sikt, för att kommunen ska kunna leva upp till närhetsprincipen, dvs. att elever ska erbjudas plats i en skola nära hemmet.

Skolupptagningsområdena är idag ett sätt för kommunen att garantera närhetsprincipen.

Det fria skolvalet

En avveckling av upptagningsområden skulle sannolikt, i alla fall i viss utsträckning, frigöra platser som idag reserveras för elever som tillhör upptagningsområdet och på så sätt ge större utrymme att placera elever enligt vårdnadshavares önskemål. Detta skulle gynna de vårdnadshavare som väljer en annan skola än den skola de tillhör enligt nuvarande system med upptagningsområden. Vårdnadshavare som idag får plats på den skola de ”tillhör” och som kanske inte får det om upptagningsområdena avvecklas skulle dock kunna uppleva detta som något negativt. Utan upptagningsområden är ingen elev garanterad plats på en viss skola utan det är skolvalet som avgör.

Gränsdragningsproblematik

Utan upptagningsområden så försvinner eventuell problematik med ”ologiska” upptagningsområden, dvs. upptagningsområden där skolan inte ligger centrerad i området med konsekvensen att elever som bor väldigt nära en skola ibland tillhör en annan skolas upptagningsområde. Beslut behöver inte heller fattas om områdesgränser som ibland kan innebära att grannens barn får plats på en skola men inte det egna barnet. Detta betyder dock inte att problemet i sig undanröjs utan bara att detta inte avgörs av en gräns i kartan. Antalet platser på kommunens skolor är desamma oavsett om de fördelas genom upptagningsområden eller inte.

Skolskjuts

Enligt skollagen har elever som väljer att gå i en annan skola än den där kommunen annars skulle ha placerat dem inte rätt till skolskjuts. Hemkommunen ska dock anordna skolskjuts för de elever som väljer en kommunal eller fristående skola inom kommunen, eller en kommunal skola i annan kommun, om det kan ske utan merkostnad för kommunen, det vill säga om skolskjuts till den valda skolan inte blir dyrare än skolskjuts hade blivit till den skola som kommunen anvisar. Den grundläggande frågan vid beslut om skolskjuts är alltså huruvida eleverna går i den skola där kommunen har eller skulle ha placerat dem. I dagsläget är det elevens skolupptagningsområde som avgör vilken skola Trelleborgs kommun anvisar vid en avveckling av områden måste frågan hanteras på annat sätt.

De kommuner som bildningsförvaltningen har varit i kontakt med har löst frågan på olika vis. I samtliga fall är det oklart huruvida dessa olika tillvägagångssätt kommer att hålla vid eventuella framtida överprövningar av skolskjutsbeslut. I något fall har bildningsförvaltningen inte heller erhållit något svar avseende hur en kommun praktiskt tillämpar sitt eget regelverk. Klart är att kommunen i samband med varje ansökan om skolskjuts, även i efterhand – ibland flera år efter en skolplacering, måste kunna svara på frågan om vilken skola kommunen hade placerat eleven i om denna inte hade gjort något eget val. Detta gäller även i en situation där kommunen eventuellt har beslutat om att införa rätt till transport till och från skolan även för elever som väljer annan skola, eftersom kommunen måste kunna särskilja vilka elever som har rätt till skolskjuts (enligt skollagen) och vilka elever som erbjuds transport enligt ett eventuellt lokalt beslut.

Pågående arbete med långsiktig plan för framtida lokalbehov och utredning av skolorganisation

Arbete med uppdatering av bildningsnämndens långsiktiga lokalbehov som ska utmynna i en långsiktig plan som förväntas bli klar under våren 2019 pågår. En av de viktiga komponenter som kommer ligga till grund för den långsiktiga planen är den utredning av bildningsförvaltningens skolorganisation ur ett pedagogiskt perspektiv som genomförs under hösten 2018.

En del i denna utredning är hur ökad social mobilitet och blandning av elever med olika bakgrund kan uppnås i kommunens skolor. Det handlar också om hur vi kan fylla lediga platser på skolor, företrädesvis på landsbygden, som har problem med bristande elevunderlag. Det är i dagsläget oklart hur möjligheterna att åstadkomma detta skulle påverkas av en avveckling av skolutpagningsupptagningsområden.

Samlad bedömning

Utifrån den utredning som är gjord så här långt när det gäller möjligheter att avveckla skolutpagningsområden som urvalsgrund för skolplacering, och det pågående arbetet med en långsiktig plan för framtida lokalbehov och utredning av skolorganisationen ur ett pedagogiskt perspektiv, är det bildningsförvaltningens bedömning att skolutpagningsområden bör avvecklas tidigast från och med läsåret 2020-2021.

Bildningsförvaltningen föreslår att bildningsnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att fortsatt utreda förutsättningarna att avveckla skolutpagningsområden som urvalsgrund för skolplacering samt att återkomma till bildningsnämnden i frågan senast under hösten 2019, inför skolval till förskoleklass hösten 2020.

Förslag till beslut

Bildningsförvaltningen föreslår bildningsnämnden besluta

att ge förvaltningschefen i uppdrag att fortsatt utreda förutsättningarna att avveckla skolutpagningsområden som urvalsgrund för skolplacering, samt

att återkomma till bildningsnämnden i frågan senast under hösten 2019, inför skolval till förskoleklass hösten 2020.

Skickas till

-

Bilagor

Protokollsutdrag BIN 2018-01-31, § 8 – Skolval 2018

Barns och elevers delaktighet

Enligt en rutin för att kontrollera om barn och elever har fått möjlighet att vara delaktiga i arbetet med ärendens som behandlas i bildningsnämnden ska två frågor besvaras med egen rubrik i samtliga tjänsteskrivelser till nämnden.

Har berörda barn och elever tillfrågats och vilka är deras synpunkter?

Barn och elever har inte tillfrågats i beredningen av ärendet.

På vilka andra sätt har barns och elevers perspektiv påverkat underlagen?

-